

ВИДОВЕ КРЪВОДАРИТЕЛИ. РЕДОВНИ ДОБРОВОЛНИ И БЕЗВЪЗМЕЗДНИ КРЪВОДАРИТЕЛИ ОТ НИСКО РИСКОВИ ГРУПИ

Д-р Жанина Йорданова Иванова дм,

УВОД

- ▶ Преливането на кръв и кръвни компоненти е съществена част от модерното интензивно лечение, което помага всяка година да бъдат спасени милиони хора .
- ▶ Освен в рутинното лечение, приложението на кръвни продукти има сериозно значение при възникнали бедствени ситуации, крупни производствени аварии, катастрофи и др.

Кръводаряване

Известно е, че актът на кръводаряване обединява тясно специфични медицински елементи с психо-социални елементи от формирането и поведението, както на отделния индивид, така и на цялото общество.

Видове кръводарители 1

С бързото нарастване на броя на хората с трансфузионно предавани инфекции, и по-специално вируса на човешкия имунодефицит (HIV), съществена част от глобалната стратегия за осигуряване на доставки на безопасна кръв е да се подбират здрави донори с нисък риск от трансфузионно предавани инфекции. необходими, за да гарантирате, че кръводаряването е безопасно, както за самите донори, така и за реципиентите на тяхната кръв. По-специално фокусът е върху начините за:

-намаляване на дела на небезопасната кръв, която се събира -създаване на групи от доброволни дарители без възнаграждение.

Видове кръводарители 2

ВИДОВЕ КРЪВОДАРИТЕЛИ

Основно има три вида кръводарители.

Това са:

1. Семейство или семейни „заместващи“ донори
2. Платени търговски или професионални дарители
3. Доброволни дарители без възнаграждение
(незаплатени)- донори алтруисти.

Семейни или семейни заместващи донори 1

Семейни или семейни заместващи донори .

Заместващото дарение е обичайна практика в много страни. В тази система необходимата на пациента кръв се доставя от един или повече донори от семейството или общността на пациента. В повечето случаи от семейството на пациента е поискано да дари кръв, но в някои страни е задължително всеки пациент да предостави определен брой донори при постъпване в болница. Донорите не се плащат от службата за кръвопреливане или от болничната кръвна банка, въпреки че понякога може да им бъдат дадени пари или друга форма на плащане от роднини на пациента.

Семейни или семейни заместващи донори 2

Има две основни форми на тази система.

- Първият вариант е, когато семейството дарява същото количество кръв като това, дадено на техен роднина. Тази кръв се добавя към резервите в кръвната банка и след това се използва според нуждите. На донора не се съобщава самоличността на реципиента на кръвта.
- Вторият вариант е известен като „насочено дарение“, насочено дарение, при което донор изрично иска кръвта му да бъде дадена на посочен пациент, може би поради опасения за безопасността на кръвта от неизвестни донори.

Позицията на СЗО изразена в ежегодно издаваните доклади по проблемите на кръводаряването и кръвопреливане ясно е заяви, както следва:

Ако се използват семейни или „заместващи“ донори, техните дарения трябва да бъдат за трансфузионната служба, а не „насочени“ към посочени получатели, за да се предотврати скрита (платена) система.

Семейни или семейни заместващи донори 3

Предимства:

Семейното или семейно заместващо дарение може да бъде полезно, защото помага да се задоволи нуждата от кръв, когато не са налични доброволни дарители без възнаграждение. Освен това, след като заместващите донори разберат, че тяхната кръв е помогнала за спасяването на живота на техния роднина, те може да са готови да станат редовни, доброволни донори, така че други пациенти също да се възползват в бъдеще.

Семейни или семейни заместващи донори 4

Недостатъци:

- ▶ Очаква се пациентите или техните близки да намерят заместващи донори. Това поставя допълнителна отговорност и стрес върху тях в момент, когато вече са под напрежение заради заболяването на пациента;
- ▶ Има натиск върху членовете на семейството да дават кръв, дори когато може да неса подходящи за това, било поради здравословното си състояние, или поради риска от трансфузионно предавана инфекция, трансфузионно предавана инфекция
- ▶ Кръвта, дадена на пациентите, не е задължително да бъде заменена по вид или количество. Когато е необходимо кръвопреливане за възрастен, е вероятно да са необходими няколко единици кръв.
- ▶ Дарение от един или двама членове на семейството може да не е достатъчно за замяна на използваната кръв. В резултат на това нуждите от кръв на общността може да не бъдат задоволени адекватно.
- ▶ Роднини, които не могат да намерят подходящи донори в семейната единица - или които не желаят да дадат кръв - могат да търсят донори, които са готови да дадат кръвта си срещу заплащане.
- ▶ Скоро ще обсъдим недостатъците на платените донори.

Семейни или семейни заместващи донори 5

- Изследвания, проведени в редица страни, показват, че кръвта от семейни или заместващи семейството донори се оказва неподходяща по-често от кръвта от безвъзмездните и доброволни донори. Това може да се очаква, тъй като хората, които дават кръв под натиск или срещу заплащане от семейството на пациента, е по-малко вероятно да разкрият някакви причини, поради които може да са неподходящи като донори. В резултат на това те представляват потенциално по-голям риск за безопасността на кръвоснабдяването. Ето защо, когато се използват донори, заместващи семейството или семейството, е важно да се гарантира, че винаги се поддържат подходящи процедури за скрининг и подбор, включително:
 1. Скрининг на всички донори преди даряването, за да се гарантира, че отговарят на нормалните критерии, определени за донори с нисък риск;
 2. Информирание на донорите, че тяхната кръв ще бъде поставена в кръвната банка и не е задължително да бъде дадена на техен роднина или друг посочен пациент.
 3. Гарантиране, че работата със семейството или заместващите донори на семейството е под контрола на персонала на клиниката за донори или кръвната банка, а не на персонала на болницата или отделението.

Платени кръводарители 1

- ▶ Платените или професионални донори получават пари или други награди (които могат да бъдат заменени за пари) за кръвта, която даряват. Те често дават кръв редовно и може дори да имат договор с кръвна банка за доставка на кръв срещу договорена такса. Като алтернатива, те могат да продадат кръвта си на повече от една кръвна банка или да се обърнат към семействата на пациентите и да се опитат да продадат услугите си като заместващи донори.
- ▶ Платените донори обикновено са мотивирани от това, което ще получат за кръвта си, а не от желанието да помогнат на други хора. Възможно е обаче да ги убедим да станат доброволни донори без възнаграждение, въпреки че винаги е важно да се гарантира, че отговарят на националните критерии за донори с нисък риск чрез внимателен скрининг.

Платени кръводарители 2

Недостатъци на този вид кръводаряване:

1. Плащането на донорите за кръвоснабдяване подкопава системата за доброволно безвъзмездно даряване, която е в основата на безопасното кръвоснабдяване;
2. Много от платените донори идват от по-бедните сектори на обществото, където нуждата от пари ги кара да продават кръвта си. Те може да са в лошо здраве, недохранени или изложени на риск от трансфузионно предавани инфекции, които биха застрашават живота на реципиентите на тяхната кръв;
3. Търговските донори могат да даряват кръвта си по-често, отколкото се препоръчва. Това може да има вредно въздействие върху собственото им здраве, в резултат на което те могат да доставят нестандартни единици кръв, които биха могли да представляват риск за реципиентите или да донесат малка или никаква полза;
4. Ако донорите са платени, обикновено е необходимо лечебните заведения да заплащат кръвта, която получават.

Доброволни и безвъзмездни кръводарители 1

- ▶ Доброволните донори без възнаграждение са хора, които дават кръв, плазма или други кръвни съставки по собствена воля и не получават пари или друга форма на плащане за това, която може да се счита за заместител на парите, като например почивка работа, освен тази, която е разумно необходима за дарението и пътуването. Основната им мотивация е да помагат на неизвестни получатели и да получат лична изгода, не
- ▶ Следните елементи обикновено не се считат за плащания или заместители на пари:
 - малки знаци за признание или признателност, като значки или сертификати, които нямат търговска стойност
 - възстановяване на преките разходи за пътуване, което е извършено специално за кръводаряване
 - подкрепителни храни и течности непосредствено преди, по време или след дарение.

Доброволни и безвъзмездни кръводарители 2

► Предимства

Доброволните кръводарители без възнаграждение имат следните много важни предимства пред другите видове донори.

1. Доброволните донори без възнаграждение не са подложени на натиск да дават кръв и следователно е по-вероятно да отговарят на националните критерии за нискорискови донори.
2. По-вероятно е те да са склонни да даряват кръв редовно, което е важно за поддържане на адекватни кръвни запаси.
3. Редовните донори е по-вероятно да бъдат свободни от трансфузионни трансмисивни инфекции, тъй като са били образовани относно важността на безопасната кръв и се проверяват всеки път, когато присъстват, за да дадат кръв.
4. Те са по-склонни да отговорят на апел за кръводарители по време на спешна ситуация, защото вече са изразили ангажимент за доброволно кръводаряване.

Доброволни и безвъзмездни кръводарители 3

- ▶ Според препоръките на Комисията по кръвопреливане към Съвета на Европа основа за сигурно и адекватно снабдяване с кръв и кръвни съставки да бъдат доброволните и безвъзмездни кръводарители от ниско рисков групи, които редовно даряват кръв.
- ▶ Насърчаване на развитието на национални кръвни служби на базата на доброволно безвъзмездно кръводаряване.
- ▶ Целта на всяка страна трябва е да се гарантира, че кръводарителите са доброволни и безвъзнаграждение.

Видове кръводарявания 1

Необходимо да споменем и някои особени и по-рядко срещани в практиката кръводарявания :

- терапевтична флеботомия
- предоперативно дарение-автохемотрансфузия
- Нормоволемично хемоделуция

Въпреки че, те не могат да се нарекат стриктно кръводарявания , тъй като целта им не е да добавят към националното кръвоснабдяване.

Видове кръводарявания 2

Терапевтичната флеботомия е събиране на кръв от пациенти с цел подобряване на собственото им здраве, обикновено поради заболяване на кръвта, водещо до необичайно висок брой червени кръвни клетки (ниво на хемоглобин). Пациентите с такива разстройства не се квалифицират като медицински годни да бъдат кръводарители, въпреки че високото им ниво на хемоглобин може да е единственият им клиничен проблем. Поради това кръвта от тези пациенти обикновено не се използва за трансфузия.

Видове кръводарявания 3

Автоложна (автохемотрансфузия) трансфузия

- ▶ С Терминът автохемотрансфузия се описва трансфузията на всеки кръвен компонент, който е бил дарен болния сам за себе си;
- ▶ Реципиентите, които служат като свои собствени донори, получават възможно най-безопасното кръвопреливане, тъй като съществуват рисковете от трансфузионно предавана инфекция и алоимунизацията се елиминират.
- ▶ Автоложното преливане също осигурява предимства за служба за кръвопреливане или болнична кръвна банка, тъй като гарантира, че кръвта е на разположение на пациентите, дори когато доставката на съвместима кръв по друг начин е ограничена. Когато единиците не се използват за автоложно преливане, те могат да бъдат добавени към хомоложната доставка, при условие че донор-пациент отговаря на стандартните критерии за кръводарители и изрично е дал съгласие за това.

Видове кръводарявания 4

Нормоволемична хемотелуция

- ▶ Интраоперативната остра нормоволемична хемодилуция (ANH), или автохемотрансфузия, е един от факторите за запазване на кръвта на пациента и намаляване на честотата на използване на донорска кръв.
- ▶ Представява събиране на кръв от пациента с предстояща хирургична интервенция непосредствено предоперативно и преливането на тази кръв веднага след операцията още в операционната зала.

Заклучение

Според препоръките на Комисията по кръвопреливане към Съвета на Европа основа за сигурно и адекватно снабдяване с кръв и кръвни съставки са доброволните и безвъзмездни кръводарители от ниско рискови групи, които редовно даряват кръв.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

